

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

W dniu 14.09.2016 r. Rada Pedagogiczna zatwierdziła w/w program.

Uchwaliła Rada Rodziców Szkoły Podstawowej w Fałkowie

Uchwała nr 3/2016 z dnia 23.09.2016r.

PODSTAWY PRAWNE BUDOWANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI:

- Konstytucji RP (art.48,53,54,70,72);
- Konwencji Praw Dziecka
- Uchwała Rady Ministrów Nr 130/2014 z dn. 8 lipca 2014 r.;
- Uchwały z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2006 r. nr 97, poz.674 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. nr 256, poz.2572 z późn.zm.);
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. poz. 806);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomaganie w latach 2015–2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+”
- Rozporządzenia MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii;
- Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. z 2001 r. nr 61, poz. 624, z późn.zm.);
- Programu polityki prorodzinnej państwa przyjętego 17 listopada 1998 r. przez Komitet Społeczny Rady Ministrów (rozd. V);
- Statutu szkoły.

Wstęp

Szkolny Program Profilaktyki opracowano na lata szkolne 2016/2017 w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oświatowego oraz aktualną diagnozę w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników ryzyka oraz czynników chroniących, dotyczących uczniów, rodziców/opiekunów, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Diagnozę przeprowadzono w oparciu o:

- analizę dokumentacji własnej (dziennik, dziennik pedagoga, analizę sytuacji wychowawczej klas, analizę frekwencji uczniów, analizę dokumentacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej),
- obserwacje zachowania uczniów w sytuacjach typowo szkolnych i pozalekcyjnych,
- rozmowy indywidualne z uczniami, nauczycielami i rodzicami,
- dotychczasowe zajęcia profilaktyczno - wychowawcze w klasach,
- współpracę i konsultacje z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, GOPS w Łubowie, lekarzami podstawowej opieki medycznej oraz kuratorami sądowymi i policją.

Wnikliwa analiza posiadanych informacji, dokonana w roku szkolnym 2015/2016 pozwala wyłonić następujące czynniki ryzyka:

- agresja słowna i fizyczna, nieprzestrzeganie norm społecznych,
- zjawisko cyberprzemocy, zagrożenia płynące z niewłaściwego korzystania z mediów w tym portali społecznościowych typu "facebook"
- nikotynizm,
- nierealizowanie obowiązku szkolnego,
- przemoc w rodzinie,
- zaburzenia depresyjne

oraz czynniki chroniące:

- dobra atmosfera w szkole,
- działania integrujące w szkole,
- personalizacja uczniów,
- nauczyciel jest pozytywnym wzorcem,
- różnorodność zajęć pozalekcyjnych,
- dobra współpraca ze środowiskiem rodzinnym,
- silna więź emocjonalna dziecka z rodzicami,
- poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych,
- przynależność do pozytywnej grupy.

Adresatami niniejszego programu są: Rodzice – w pierwszym rzędzie odpowiedzialni za wychowanie dziecka, Dzieci uczące się w naszej szkole, Nauczyciele wspierający rodziców w wychowaniu oraz realizujący powyższy program.

Realizatorami działań profilaktycznych zawartych w programie są nauczyciele, specjaliści szkolni oraz osoby współpracujące ze szkołą: pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznej, terapeuci, policjanci, lekarze, pielęgniarki, itp.

Realizacja tych działań może odbywać się w ramach:

- zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego – lekcji przedmiotowych,
- zajęć dodatkowych, typu: zajęć z wychowawcą klasy, zajęć realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęć warsztatowych, prelekcji, itp.

z udziałem całej klasy, w grupie międzyklasowej, z udziałem całej społeczności szkolnej lub w trakcie bieżącej pracy z uczniem, podczas spotkań z rodzicami lub opiekunami.

Realizacja programu odbywać się będzie w szczególności w formie interaktywnych wykładów, warsztatów, treningów umiejętności, projektów, debat, szkoleń, spektakli teatralnych, spotów, kampanii społecznych, happeningów, pikników edukacyjnych lub w innych formach uwzględniających wykorzystanie aktywnych metod pracy.

Cele programu

Cel główny:

- Przeciwdziałanie narkomanii poprzez eliminację lub redukcję czynników ryzyka oraz jednoczesne wzmacnianie czynników chroniących.
- Tworzenie bezpiecznej i przyjaznej atmosfery w szkole.
- Propagowanie zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe:

- Przekazywanie prawdziwych i rzetelnych informacji o zjawisku, którego profilaktyka dotyczy, dostarczane – odpowiednio do potrzeb i okresu rozwojowego uczniów. Rozwijanie ważnych umiejętności psychospołecznych.
- Umożliwianie wczesnego rozpoznawania i diagnozowania zagrożeń oraz rozwijania strategii przeciwdziałania, bazujących na znajomości przyczyn szkodliwych uwarunkowań.
- Wpływanie na rozwój środowiska rodzinnego i szkolnego, które podnosiłoby jakość życia wszystkich jego członków.
- Wzmacnianie w uczniach poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie.
- Rozwijanie dojrzałej odpowiedzialności obejmującej m. in. zdrowy styl życia, postawy wobec odurzania się środkami uzależniającymi, wobec przemocy, przestępczości itd.
- Uczenie młodzieży podejmowania racjonalnych decyzji związanych z alkoholem, paleniem papierosów i zażywaniem środków narkotycznych – uczenie umiejętności radzenia sobie z naciskami płynącymi ze strony grupy rówieśniczej i reklamy.
- Dostarczenie uczniom wiedzy na temat uszkodzeń zdrowia psychicznego i fizycznego spowodowanych brakiem narkotyków.

- Kształtowanie u uczniów postawy mądrej akceptacji i wyrozumiałości dla odmiennych zachowań innych ludzi.
- Rozpoznawanie oznak stresu oraz dostarczanie uczniom sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
- Dostarczenie rodzicom wskazówek pomocnych w zapobieganiu piciu alkoholu, paleniu i zażywaniu substancji narkotycznych przez ich dzieci, zainicjowanie działalności profilaktycznych, które każdy rodzic może podjąć we własnym domu.
- Zwiększenie oddziaływań w zakresie poszerzania wiedzy nauczycieli i rodziców, dotyczącej problematyki związanej z używaniem narkotyków i innych środków odurzających.

Zakres oddziaływań

Podstawowa działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu:

- **Profilaktyki uniwersalnej** - adresowanej do wszystkich uczniów, polegającej na wspieraniu ich w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych. Celem ma być opóźnianie inicjacji, przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych. W dużej mierze działania profilaktyczne skupiają się na tworzeniu wspierającego, przyjaznego klimatu szkoły, który pozytywnie wpływa na zdrowie psychiczne i poczucie wartości, motywacje do osiągnięć uczniów i nauczycieli oraz czynny udział rodziców w życiu szkoły.
- **Profilaktyki selektywnej** – adresowanej do uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych. Jest ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka. Informacje o uczniach szkoła gromadzi w toku codziennego procesu edukacji, szczególnie dotyczy to uczniów z deficytami poznawczymi, z rodzin dysfunkcyjnych itp. Dla uczniów znajdujących się w grupie podwyższonego ryzyka organizowane są indywidualne lub grupowe działania profilaktyczne, m.in. terapia pedagogiczna, treningi umiejętności społecznych, socjoterapia.
- **Profilaktyki wskazującej** – adresowanej do uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia. Jest to profilaktyka na rzecz jednostki wysokiego ryzyka. To działania polegające na interwencji oraz terapii wymagające specjalistycznego przygotowania do ich prowadzenia/udzielania.

1. Zakres oddziaływań profilaktycznych

Działania profilaktyczne w szkole obejmują w szczególności:

- Realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców/opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii.
- Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.
- Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także wzmacnianie norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych.
- Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.
- Promowanie wśród uczniów sportowego stylu życia, kształtowanie poprzez sport.
- Omówienie zasad bezpiecznego poruszania się po drodze pieszego i rowerzysty, bezpieczeństwa ucznia w drodze do i ze szkoły, spotkanie z nieznanym, propozycje od obcych, samotny pobyt w domu.

2. Zakres oddziaływań edukacyjnych

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu, ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia. Obejmuje w szczególności:

- Poszerzenie wiedzy rodziców/opiekunów, nauczycieli na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach.
- Omawianie zasad prawidłowego odżywiania.
- Uświadamianie uczniom roli planowania w procesie uczenia się, nauka systematyczności, motywowanie do nauki.

3. Zakres oddziaływań informacyjnych

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków i substancji psychoaktywnych, skierowanych do uczniów oraz ich rodziców/opiekunów, a także nauczycieli oraz innych pracowników szkoły. Obejmuje w szczególności:

- Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom i rodzicom/opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji psychoaktywnych.
- Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów oraz ich rodziców/opiekunów – w przypadku używania tychże środków i substancji.
- Przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom/opiekunom oraz nauczycielom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
- Informowanie rodziców/opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli w sytuacjach trudnych, w przypadku stwierdzenia u dziecka zaburzeń depresyjnych, interwencji w przypadku krzywdzenia dzieci, obcy w szkole.

Ogólny plan realizacji działań

DZIAŁANIA ADRESOWANE DO WSZYSTKICH UCZNIÓW		
Zadanie	Forma realizacji	Odpowiedzialni
<p>Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym, w tym: agresja, przemoc, uzależnienia, m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostarczenie uczniom wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów, konsekwencji eksperymentowania z alkoholem i innymi środkami odurzającymi - informowanie o społecznych i zdrowotnych skutkach innych zachowań ryzykownych - zwalczanie mitów na powyższy temat 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajęcia w ramach godzin wychowawczych - Profilaktyczna gazetka ścienna na korytarzu szkolnym - Zajęcia warsztatowe dla uczniów - Spotkania z lekarzem, terapeutą i Policją dotyczące szkodliwości środków odurzających oraz skutków prawnych związanych z ich zażywaniem, także prawnej odpowiedzialności nieletnich podejmujących różnego typu ryzykowne zachowania - Zorganizowanie „skrzynki problemów” – stworzenie możliwość zgłaszania swojej sprawy bez konieczności osobistego kontaktu z wychowawcą 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy klas - samorząd uczniowski - pedagog szkolny

DZIAŁANIA ADRESOWANE DO UCZNIÓW Z GRUPY ZWIĘKSZONEGO RYZYKA		
Zadanie	Forma realizacji	Osoba odpowiedzialna
Indywidualne lub grupowe wsparcie uczniów na terenie szkoły	<ul style="list-style-type: none"> - Trening komunikacji i nauka asertywności - Zajęcia poświęcone zagadnieniom agresji i przemocy, umiejętności radzenia sobie ze stresem, gniewem, hamowanie agresji - Zajęcia socjoterapeutyczne dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> - specjalista terapii pedagogicznej lub psychologicznej w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Kłecku
DZIAŁANIA ADRESOWANE DO UCZNIÓW Z GRUPY WYSOKIEGO RYZYKA		
Zadanie	Forma realizacji	Osoba odpowiedzialna
Podjęcie działań interwencyjnych oraz udzielanie wsparcia uczniom objętym pomocą specjalistyczną.	Ścisła współpraca ze specjalistami w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Kłecku, Poradni Zdrowia Psychicznego w Gnieźnie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łubowie, Działu Prewencji Komendy Policji w Gnieźnie, itp.	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor szkoły - pedagog szkolny - wychowawcy klas
DZIAŁANIA ADRESOWANE DO RODZICÓW/OPIEKUNÓW		
Zadanie	Forma realizacji	Osoba odpowiedzialna
Uświadomienie rodzicom zagrożeń w rozwoju młodego pokolenia	<ul style="list-style-type: none"> - Spotkania z rodzicami poświęcone zagrożeniom młodzieży – Ryzyko związane z używaniem narkotyków, dopalaczy przez młodzież, korzystania z Internetu - Wskazanie instytucji, w których mogą szukać pomocy – pomoc w dotarciu do specjalistów - Warsztaty psychoedukacyjne – odpowiadające na rzeczywiste potrzeby, profesjonalnie organizowane i sprawnie przeprowadzane. 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor szkoły - pedagog szkolny - wychowawcy klas
DZIAŁANIA ADRESOWANE DO NAUCZYCIELI		
Zadanie	Forma realizacji	Osoba odpowiedzialna
Doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie radzenia sobie z ryzykownymi zachowaniami uczniów	<ul style="list-style-type: none"> - Bieżąca aktualizacja wiedzy z zakresu uzależnień i innych ryzykownych zachowań uczniów - Monitorowanie potrzeb w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczo-profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrektor szkoły - pedagog szkolny

Ewaluacja

Ewaluacja jest pogłębioną analizą i interpretacją zebranych danych oraz oceną wartości Szkolnego Programu Profilaktyki, która pozwoli podjąć decyzję, czy ma być on dalej realizowany, a jeżeli tak, to czy, i w jakim stopniu należy go zmodyfikować. Niniejszy program podlega ewaluacji według następujących zasad:

- Okresowego podsumowania efektywności działań profilaktycznych dokonuje w obrębie zespołu klasowego wychowawca.
- Odbywać się będzie na podstawie obserwacji uczniów, rozmów z rodzicami, analizy ankiet przeprowadzonych w trakcie roku szkolnego 2016/17.
- Ze skróconą wersją raportu dyrektor zapoznaje Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców oraz przedstawicieli Samorządu Uczniowskiego.
- Podsumowanie i ocena znajdzie się w programie profilaktyki na rok następny.

Opracowała:
pedagog szkolny
Agnieszka Kamińska